

Vakcína Sputnik V a protiruské asociácie

Jozef Sipko

Abstract

Sputnik V Vaccine and Anti-Russian Associations. *For a very long time one of the phenomena of the present-day pandemic has been the evaluation of individual vaccines. The attention of the society was especially focused on the Russian vaccine Sputnik V, especially when its use in Slovakia was being considered. People with absolute anti-Russian tendencies have entered the scene. It went as far as one government member pronouncing Sputnik V to be a means of Russian hybrid warfare. Intense anti-Russian tendencies could be seen in 'Sme' newspaper, which at times published as many as 4-5 anti-Russian articles in a single printout. The author of this study focuses his attention on the above-mentioned Russophobic tendencies that can be seen in a wide variety of situations and contexts. It went so far, that Slovakia witnessed a government crisis which at times took parodic tendencies. Furthermore, the representatives of these intense anti-Russian tendencies were especially strong when the government issued an official statement allowing the vaccination with Sputnik V. The study mentions such tendencies as documented by a wide variety of examples.*

Keywords: Sputnik V, Russia, vaccination, hybrid warfare, geopolitics, government crises, politics, mass media, bias.

Kľúčové slová: Sputnik V, Rusko, vakcinácia, hybridná vojna, geopolitika, vládna kríza, politici, médiá, jednostrannosť.

Úvod

Príznačným protiruským postupom sú v našich časoch správy a reakcie na ne o tom, že Rusko už v r. 2020 vyrobilo vakcínu proti koronavírusu pod názvom *Sputnik V*. Najčastejšou odozvou na uvedenú informáciu bolo spochybňovanie jej kvality, lebo podľa mnohých oponentov *Rusi postupovali nesprávne, keďže každá vakcína sa vyvíja niekoľko rokov, čo Rusi nedodržali*. Postupne sa však objavili informácie o výrobe vakcín v iných krajinách, teda približne za také isté obdobie, za aké vakcínu vyrobili takisto Rusi. 7. februára 2021 slovenský premiér verejne vyhlásil, že sme pripravení využívať aj ruskú vakcínu bez ohľadu na iné najmä však *geopolitické okol-*

nosti. V podobnom duchu sa vyjadrovali takisto iní slovenskí politici. No 2. marca 2021 premiér *Matovič* oficiálne oznámil, že Slovensko objednalo v Rusku 2 milióny ruských vakcín *Sputnik V* a vzápätí sa začala pomerene prudká politická diskusia. Prvú dávku vakcín z Ruska *Matovič* osobne prijal na Košickom letisku, čo napätie vo vláde ešte vystupňovalo. Minister zdravotníctva *M. Krajčí* na večernej tlačovej konferencii podrobne vysvetlil záležitosti okolo ruskej vakcíny a dodal, že v mnohých odborných kruhoch je považovaná za veľmi spoľahlivú s percentuálnym ukazovateľom úspešnosti okolo 92%. Zo strany viacerých novinárov sa ruská vakcína začala spochybňovať, pričom sa najčastejšie poukazyvalo na to, že *Sputnik V* nie je *schválený Európskou liekovou agentúrou*. Na prvý pohľad sa zdá, že ide iba o technické výhrady, no keď sledujeme širšie súvislosti, tak ľahko pochopíme, že za uvedenými kritickými postojmi je dlhodobो riadený a neustále rozširovaný negatívny obraz Ruska v súčasnom najmä západnom a prozápadnom svete. Cieľom uvedených snáh je znížiť alebo úplne potlačiť sféru vplyvu Ruska vo svete a zvlášť v slovanských krajinách a predstaviť Rusko ako agresívnu a nebezpečnú krajinu, ohrozujúcu slobodu a demokraciu v celom svete.

Sputnik V – spôsob hybridnej vojny

Ostré protiruské postoje na Slovensku vyslovili niektorí členovia súčasnej vládnej koalície (marec 2020-marec 2021). *V. Remišová* (Za ľudí) vyhlásila, že jej strana kvôli objednávke ruskej vakcíny zvažuje odchod z koalície. Opakujem – kvôli nákupu ruskej vakcíny. Zdôrazňovala pritom, že jej nejde o *geopolitické príčiny*, ale o to, že *ruská vakcína nebola schválená Európskou liekovou agentúrou*. Hádám najostrejšie ba až nepochopiteľne nenávistné slová vyslovil 2. marca 2021 pred televíznymi kamerami minister zahraničia *Korčok*: *Nákup ruskej vakcíny – to je ruská hybridná vojna!* Keď si uvedomíme, čo znamená podčiarknutý výraz, tak v plnej miere pochopíme bezhraničnú **rusofóbiu** podobných ľudí, akým je *Korčok*. *Hybridná vojna* predstavuje veľmi rafinované a nenávistné postupy najmä špecialistov z bezpečnostných služieb proti iným štátom s cieľom ich oslabenia a rozvratu. Takíto ľudia sa s veľkým úsilím snažia pri každej príležitosti skompromitovať Rusko a oslabovať slovanský svet. V tomto prípade aj za cenu toho, že na Slovensku nemáme dost' očkovacích vakcín. No v týchto kruhoch nachádza *Korčok* jednoznačne pozitívne hodnotenie: *Bola by veľká škoda, ak by koalícia prišla o ministra zahraničných vecí Korčoka. V čase Sputnikov, tajných kšeftov s Orbánom, chaosu...* (S.2021.23.3: 1, Balogová).

Ruskú vakcínu vybavoval pre Maďarsko tamojší minister zahraničia! V tom istom večernom televíznom spravodajstve bola zverejnená informácia, že na COVID-19 na Slovensku už zomrelo vyše 7 tisíc ľudí (koncom marca 2021 to už bolo viac ako 9 tisíc) a medzi nimi 47 lekárov. Keby boli včas zaočkovaní, určite by nezomreli. No západné firmy nespĺnili sľúbené dodávky vakcín a tak ich premiér objednal v Rusku prostredníctvom maďarskej vlády. Napríklad firma *AstraZeneca* dodala iba tretinu z pôvodne dohodnutého počtu vakcín pre Slovensko. *Rusofóbi* sa hneď výrazne aktivizovali a nie je ťažké si predstaviť, kto za nimi stojí. Podľa nich *nákup ruskej vakcíny predstavuje narušenie našich hodnôt – teda spojenectvo so Západom*. Životy našich ľudí ich vôbec nezaujímajú. Pritom ruskú vakcínu už začali používať v iných krajinách ako je Srbsko, Maďarsko a niektoré krajiny v Južnej Amerike. Koncom marca to už bolo viac ako 50 krajín a nezávislé zdroje potvrdzovali, že patrí k najbezpečnejším a zároveň je lacnejšia, ako vakcíny od západných firiem.

Protiruský tón pokračoval najmä v denníku *Sme* (patri takisto *Pente* – do apríla 2021, najnovšie americkému majiteľovi), v ktorom sa „objavovali“ rôzne súvislosti medzi ruskou vakcínou a inými témami. Prokopčák (2021) v podstate propaguje vakcínu *AstraZeneca*, o ktorej sa opakovane objavili informácie o úmrtiach a konkrétnych zdravotných problémoch niektorých ľudí po jej použití. Negatívne informácie o *AstraZeneca* boli uverejňované takisto v ďalších dňoch a v niektorých krajinách ju odmietli používať. Spomínaný autor v istom zmysle vyčíta verejnosti, že *ľudia teraz uveria hocičomu* a v tejto súvislosti zdôrazňuje: *V krajine, kde široká verejnosť skôr dôveruje dosiaľ neotestovanému, nepreverenému nástroju hybridnej vojny z Ruska než očkovacej látke, ktorú odborníci normálne previerili* (*Sme*, 23.3.2021: 12). Vo všetkých slovenských médiách sa hlavná pozornosť sústredila na *vládnú krízu*, vyslovovali sa rôzne prognózy o jej ďalšom možnom priebehu, pričom v centre pozornosti bol *Matovič* so svojimi „originálnymi“ výstupmi. Premiér sa zdal byť nebezpečný najmä kvôli nákupu ruskej vakcíny (Balogová, 2021): *Tajná dohoda o Sputniku jasne naznačuje, akým smerom by Matoviča unášala jeho intuícia* (*Sme*, 24.3.2021: 1). Politický tlak sa začal na neho stupňovať z mnohých strán a dokonca ho prezidentka verejne vyzvala na odstúpenie. Sociológ Vašečka v rozhovore pre denník *Sme* ju za to pochválil: *Prezidentka ukazuje, že nie je len doplnkom* (*S.24.3.2021: 2*). V tom istom čísle denníka *Sme* bolo analyzované podobné stanovisko predsedu parlamentu (Katuška 2021): *Kolár nepodporil Matoviča*. Medzitým už odstúpili štyria ministri, nevraživá a verejná polemika medzi členmi koalície pokračovala, vyslovovali sa ultimáta na adresu *Matoviča* a pod. Vraj záležitosti okolo nákupu ruskej vakcíny vôbec nie sú *geopolitické*. Ukrajina je krajinou, v ktorej sa veľmi ťažko

vyrovnávajú s pandemiou. Čaplovič (2021) komentuje celkovú situáciu na Ukrajine napríklad aj skutočnosť, že americký prezident *Biden* ani dva mesiace po nastúpení do svojej funkcie nenadviazal kontakt s ukrajinským prezidentom *Zelenským*. Ako dôvod sa uvádza celková zlá situácia na Ukrajine, ktorá je spôsobená neschopným vedením Ukrajiny: *Najprv skutky, až potom telefonát. Očkuje sa veľmi pomaly. Zadlžení až po uši* (P.30.3.2021: 8). Uvedená zlá situácia sa priamo prenáša do situácie s pandemiou. Očkovať sa začalo neskoro, v krajine zomrelo už viac ako 32 tisíc ľudí a očkovaní *nedôveruje až 60% ľudí! Nie je vylúčené, že to môže súvisieť s dodávkami vakcín z Indie* (P.30.3.2021: 8). No o nákupe ruskej vakcíny na Ukrajine vládne kruhy vôbec neuvažujú. Pritom sa tvrdí, že nejde o *geopolitické príčiny*. V tomto prípade tiež ide o veľmi vhodný materiál pre **lingvistiku pravdy a lži** (Weinreich 1987).

Sputnik V a vládna kríza na Slovensku

3.3.2021 vo večernom televíznom spravodajstve téma nákupu ruskej vakcíny pokračovala, dokonca na Slovensku vypukla **vládna kríza**. Niektorí predstavitelia vládnej koalície zo *SaS* a *Za ľudí* tento problém riešili s prezidentkou a jednou z možností mala byť *rekonštrukcia vlády*. Je až nepochopiteľné, do akej hĺbky sa dostáva *rusofóbia* v súčasnom západnom a prozápadnom svete – kvôli tomu, že premiér kúpil ruskú vakcínu *Sputnik V*. 4.3.2021 predstavitelia Ruska oznámili, že keď ich *vakcína má na Slovensku spôsobiť vládnu krízu, tak ju zoberú späť bez sankcií*. Hneď od samého počiatku vládnej krízy v niektorých kruhoch prevládal názor, že jej príčinou je nákup ruskej vakcíny premiérom (Kepplová 2021): *Takto: túto krízu spustil nákup Sputnika. Ak by boli vzťahy dobré a pevné, nejaký Sputnik ich nemohol naštrbiť* (S.2021.26.3: 16). Autorka ďalej analyzuje krízový stav vo vládnej koalícii, drží sa však tézy o *Sputniku* ako o hlavnej príčine krízy a pridáva ešte zatknutie šéfa SIS zo strany Sme rodina: *A komu by sa nezdalo, že Sputnik je Mariánska priekopa dôvery, máme tu ešte Pčolinského vo väzbe. Toto a Sputnik sú body, ktoré rozrývajú legitimitu tejto vlády* (S.2021.26.3: 12).

Zároveň sa začal proces registrácie *Sputnika V*, čo zmiernilo výpady proti Rusku a kritika sa obrátila proti premiérovi, ktorý *nedorástol na funkciu predsedu vlády*. Okrem iného na sociálnej sieti odpovedal na otázku: *Čo slúbil Rusom za ich vakcínu?* Jeho odpoveď bola takisto na „úrovni“: *„Slúbil som im Zakarpatskú Ukrajinu“*. Nasledoval protest ukrajinskej vlády, ospravedlnenie zo slovenskej strany a t. d. Dokonca na budove slovenského konzulátu v Charkove sa objavil veľký nadpis: *Vymeníme Krym za Sloven-*

sko. Hoci sa antiruské výpady o čosi zmiernili, predsa uvedený rusofóbsky tón sa udržiaval a udržiava. Na titulnej stránke časopisu PLUS 7 dní (2021.9) boli uverejnené fotografie *Matoviča* a *Putina* s nadpisom: **Putinov poskok**. *Igor Matovič tajným nákupom ruských vakcín poškodil Slovensko. Riziká za neschválený Sputnik V ponosú lekári*. Je pritom veľmi zaujímavé, že premiéra nazval *poskokom* časopis, ktorý patrí oligarchom z Penty. Spomínaný týždenník je naozajstným *poskokom* niektorých slovenských miliardárov, vyšetrovaných už NAKA. Felšoci Rusnáková (2021) pritom píše o veľmi kritickej situácii v našich nemocniciach: **Mrú ako muchy** – *situácia v nemocniciach je napätá a alarmujúca* (s. 12). A vo večernom televíznom spravodajstve potvrdili, že **západné firmy neplnia dohodnuté dodávky vakcín a na Slovensku** k 4. marcu 2021 *zomrelo už okolo 7500 covidových pacientov*. Počet obetí pritom pomerne rýchlo narastal každý deň približne o 100 mŕtvych.

Medzitým vládna kríza pokračovala a úroveň komunikácie medzi jej jednotlivými členmi neraz spadla do suterénu. Súčasne sa čoraz výraznejšie ukazovalo, že spoliehať sa iba na západné vakcíny nie je riešením a dokonca na úrovni najvyšších orgánov EÚ prebiehala polemika o postupe pri predaji vakcín. Zrejme to začalo byť takisto kritikom nákupu ruskej vakcíny na Slovensku. Vyššie uvedený autor pripúšťa aj takú možnosť: **Urýchliť očkovanie by mohol aj Sputnik V**. *O bezpečnosti jeho vakcín vydajú štátni kontrolóri liečiv stanovisko tento týždeň. Očkovat' ním by sa mohlo ešte pred Veľkou nocou* (S.22.3.2021: 1).

Celá táto umelo vyvolaná aféra pokračovala v ďalších dňoch. Keď prezidentka Čaputová rokovala s predstaviteľmi strany SaS a Za ľudí o možnej rekonštrukcii vlády, tak sa udiala iná príznačná udalosť. O tom na svojej titulnej strane informoval týždenník PLUS 7 dní (2021.10): **Rušno u prezidentky**. *Kým Sulík s Remišovou riešili krízu s Čaputovou, veľvyslankyňa USA sa špacírovala pri Prezidentskom paláci*. Celá záležitosť je podrobnejšie opísaná vo vnútri čísla. Podľa týchto údajov veľvyslankyňa USA prijala šéfa zahraničia prezidentskej kancelárie. *Vraj to bola čistá náhoda a všetko ostatné sú iba konšpirácie* (Bielikova 2020: 14-15). V súvislosti so *Sputnikovou aférou* sa vytvárajú mnohé asociácie so zasahovaním do života Slovenska zo strany Západu.

Rusofóbi na scéne – vidia v Sputniku ruskú hybridnú vojnu

Naši *rusofóbi* mali a majú zrejme najväčší problém s ruskou vakcínou. Jedným z nich je *Schutz*, ktorý dokáže akúkoľvek tému prekombinovať tak, aby v jeho texte Rusko či jeho prezident boli zobrazení v tej najhoršej po-

dobe. Po dovezení prvej zásielky ruskej vakcíny na Slovensko prebiehalo jej testovanie v Imune Šarišské Michalany na pokusných zvieratách. Uvedený *rusofób* to prepojil s vládnuou krízou a s ďalšími negatívnymi asociáciami, pričom v centre jeho komentára, ako zvyčajne, je zlé Rusko so svojim prezidentom a *hybridnými vojnami*, čím sa autor stotožnil s ministrom Korčokom: *Hoci myši a morčatá v Šarišských Michalanoch trpezlivo zabehávajú ruskú vakcínu, rádovo väčší škandál vyrobil Matovič so svojim ministrom. Keby len do toho nevtrhli so Sputnikom a demagogickým libreto* na motívy „záchrana životov má prednosť pred zahraničnou politikou“ a podobne. *Ešte pred napočítaním geopolitických malusov, keď – ako sme už trikrát písali – zo Slovenska urobili užitočného idiota v Putinovej hybridnej operácii Sputnik.* Autor sa otvorene chváli, že už trikrát písal o spomínanej ruskej hybridnej vojne prostredníctvom vakcíny Sputnik (S.18.3.2021). Žiada sa ešte raz obrátiť pozornosť na jeho výraz *demagogické libreto*, ktorým je *záchrana životov!*

Téma hybridnej vojny sa na Slovensku v prozápadných kruhoch dost ujala. Pritom sa pravidelne uverejňovali stanoviská, podľa ktorých britsko-švédska vakcína *AstraZeneca* má nepriaznivé účinky a objavili sa prípady, keď niektorí pacienti po jej použití zomreli. Iní autori ju však chvália a sú viditeľne sklamaní zo Slovenska, *takej zvláštnej krajiny*, kde ľudia viac dôverujú ruskej vakcíne ako podobným západným vakcínam. *Vládna kríza* sa stala hlavnou témou slovenských médií počas marcových dní a jej priebeh bol posudzovaný najmä prostredníctvom osobného profilu premiéra Matoviča. Do toho samozrejme patril *Sputnik V: Takže kríza, ktorá vznikla prepadosom dôvery premiéra Matoviča v dôsledku pokútneho nákupu Sputnika, sa akože rozuzluje jeho odpustením tým, čo pochybovali* (S.29.3.2021, s. 2, Balogová).

Sputnik V bol súčasťou komentárov o *vládnej kríze* do posledných chvíľ, hoci už v nedeľu 28. marca 2021 predstavitelia vlády oznámili, že krízu vyriešili. Marec (2020) celú túto záležitosť nazval *cirkusom* a pomohol si asociáciou s pokusnými zvieratkami zo Šarišských Michalían: *A – mimo chodom – popri tom všetkom celkom potichu z predpokladaných dodávok vakcín na najbližšie týždne celkom vypadol Sputnik. Ani o morčatách zo Šarišských Michalían už neboli žiadne správy. A aby spomínaný vládny a celkový politický cirkus v autorovom podaní získal na váhe a uvedené hodnotenie bolo čo najpresvedčivejšie, boli to toho vtiahnutí tiež záporožskí kozáci: List záporožských kozákov tureckému sultánovi* (S.29.3.2021: 10). Takisto ďalší novinári uvedeného denníka vyjadrovali podobné stanoviská. Krempaský (2021) s akousi výstrahou priamo v názve svojho rozsiahleho článku upozorňuje: *Výpadok Astry by mohol sčasti nahradiť Sputnik V* (S.22.3.2021: 2). Autor tak isto ako jeho kolegovia spomínaného denníka,

čo vyplýva z obsahu článku, považuje ruskú vakcínu pre Slovensku za neželanú a zrejme jej nebezpečenstvo vidí v slovách bývalého ministra zdravotníctva, ktorý, ako je uvedené vyššie, sa o *Sputniku V* vyjadril jednoznačne pozitívne: *Vyjadrenia Mareka Krajčího naznačujú, že náhradou by mohol byť Sputnik V* (S.22.3.2021: 2).

V denníku *Sme* bolo možno zaregistrovať najviac predovšetkým negatívnych stanovísk ohľadom nákupu *Sputnika V* pre Slovensko. Dokonca 26. marca 2021 boli uverejnené výsledky prieskumu medzi viacerými známymi osobnosťami (Kačmárik, 2021), ktoré odpovedali na otázku: *Ako sa má Únia postaviť k Sputniku V?* Jednou z typických bola odpoveď poslanca NR *T. Valášeke*, v ktorej takisto registrujeme onen *geopolitický* podtón: *Vakcín je málo a každá bezpečná vakcína navyše pomôže. V momente, keď Sputnik splní kritériá a dostane autorizáciu, aj Moskve odpadá možnosť nútiť krajinu, aby si vybrala medzi Ruskom a EÚ.* (S.2021.3: 10).

Sputnik sa „stiahol“ – vládna kríza oficiálne skončila

Sputnik V, podľa niektorých novinárov hlavný dôvod *vládnej krízy na Slovensku*, sa stal na určitú dobu pomerne rozšírenou témou a uvedený pohľad na slovenskú politiku sa udržiaval v pravidelnom rytme. Boli však vyslované aj iné názory, ktoré krízu v koalícii hľadali v osobnostnom profile jej jednotlivých členov, najmä však vo verejnom vystupovaní premiéra *Matoviča*. Popredný slovenský politológ *R. Štefančík* celú situáciu zhodnotil z trochu iného pohľadu. V rozhovore pod názvom *Nad priepasťou* (2021) analyzuje viaceré stránky vládnej krízy v marci 2021 a okrem iného konštatuje: *Dôvodom tejto krízy nie je ani Sputnik, ani geopolitické záujmy Slovenskej republiky, ale skôr komunikačný štýl, vystupovanie a neprofesionálny prístup premiéra Matoviča* (PLUS 7 dní, 2021.10: 28). Autor celú záležitosť okolo nákupu *Sputnika V* hodnotí objektívne a rozvážne: *Ak Igor Matovič nakúpil vakcíny v Rusku, ide skôr o prejav beznádeje z toho, ako sa korona u nás vyvíja a ako sa Únii darí alebo skôr nedarí nakupovať od západných firiem. Myslím, že členské štáty budú mať pre Sputnik pochopenie* (PLUS 7 dní, 2021.10: 31). Táto prognóza *Štefančíka* sa ukázala byť reálnou a dokonca začiatkom apríla 2021 to potvrdili vo večernom televíznom spravodajstve (TA3), keď sa zdôrazňovalo, že v prospech ruskej vakcíny sa vyjadrili najvyšší predstavitelia Nemecka, Francúzska, Rakúska a 10 krajín je pripravených túto vakcínu vyrábať na svojom území. Takže *Sputnik V* ako nástroj *hybridnej vojny dočasne* ustúpil do úzadia. Pomerne objektívne celú záležitosť posudzuje *Krepaský* (2021): *Štátny ústav pre kontrolu liečiv Sputnik V podľa informácií SME*

odobril, ale ministerstvo nie je na očkovanie pripravené (S.2021.1.4: 3). Spomínané ministerstvo zostalo mlčať, hoci podľa prieskumu agentúry Focus začiatkom marca 2021 až **53% obyvateľov Slovenska** by sa dalo *zaočkovať Sputnikom V* (S.2021.1.4: 3). V uvedenom kontexte mlčanie o ruskej vakcíne zo strany vlády bolo zvláštne a jednotliví jej členovia ešte relatívne nedávno tvrdili, že výber vakcíny nie je motivovaný *geopoliticky*. Zatiaľ sa ukazovalo, že práve spomínaný *geopolitický* faktor pri rozhodovaní o ruskej vakcíne je rozhodujúci. Triezve a realistické postoje ohľadom ruskej vakcíny sa uverejňovali čoraz častejšie, no tiež v nich bolo cítiť spomínané *geopolitické* asociácie. Kvasnicová (2021) uverejnila článok pod názvom: *Nie je rusofil, ale...* (PLUS 7 dní, 2021.13: 116), v ktorom známy televízny moderátor *A. Bičan* akoby pre istotu upozorňuje na svoj *geopolitický* profil, no napriek tomu nemá nič proti ruskej vakcíne: *Nemyslím si, že vakcína z Ruska je horšia, ako tie zo západných krajín, a to nie som žiadny rusofil* (PLUS 7 dní, 2021.13: 117). Na tomto príklade možno ilustrovať spochybňovanie obrazu Ruska pri každej príležitosti. Tí, čo si to uvedomujú, sa však neraz snažia dištancovať od Ruska. A keď niekto vyjadrí nejaké pozitívne hodnotenie Ruska, tak mu hrozí obvinenie z *rusofilstva*, čo je v prostredí prozápadne orientovaných autorov a verejných činiteľov doslova biľag. Ved' nikde v našich médiách som nezaznamenal podobné tvrdenia pri západných vakcínach napríklad: *Nie som amerikanofil, ale ich vakcína nie je horšia ako ruská...*, *Nie som anglofil, ale ich vakcína nie je horšia ako ruská...*

Koncom marca 2021 bolo oficiálne oznámené, že *vládna kríza* skončila, premiér *Matovič* si vymenil miesto s ministrom financií *Hegerom* a tým sa vytvorila ďalšia téma najmä pre médiá a ich komentátorov. Tí sa ocitli v očakávaní nových „komunikačných výkonov“ jednotlivých členov vládnej koalície a jednotlivých komentátorov. Jednou z ďalších zámienok útokov proti ruskej vakcíne bolo **nezverejnenie zmluvy** o jej nákupe. No ruská strana súhlasila s jej zverejnením. Pritom sa ukázalo, že zmluvy s niektorými inými západnými firmami takisto neboli zverejnené, o čom sa v našich médiách mlčalo.

Sputnik V predsa len je účinný, ale...

Po opakovaných informáciách, potvrdzujúcich skutočnú kvalitu ruskej vakcíny a o nedostatočných dodávkach západných vakcín začali jednotliví autori pripúšťať, že *Sputnik V* predsa len môže byť vhodný takisto pre Slovensko. Stále sa však našli nejaké dôvody na spochybňovanie niektorých údajov, spojených s vakcináciou. Prevažovali pritom všelijaké najmä *geopoli-*

tické súvislosti ako napríklad postup maďarského premiéra pri očkovaní (Tkačenko, 2021), keď sa pred televíznymi kamerami dal zaočkovať čínskou a nie západnými vakcínami: Opät' platí, že vakcína je zrejme účinná a všelike ňou všelikoho zaočkovali. Aj sám Matovič sa s najväčšou pravdepodobnosťou inšpiroval u Viktora Orbána. Ten presadil štepenie „alternatívnymi“ vakcínami z Číny a Ruska, takže Maďarsko má dnes najvyššiu mieru zaočkovanosti ...v EÚ. Čo aj politicky využíva (S.2021.7.4: 8).

7.8.2021 vo večernom RTVS spravodajstve boli uverejnené oficiálne vládne stanoviská ohľadom *Sputnika V*, v ktorých sa potvrdilo, že definitívne rozhodnutie o jeho využití počas očkovania na Slovensku bude prijaté v najbližších dňoch. V ten istý deň odvolali v poradí už štvrtého ministra zdravotníctva v Česku počas pandémie. Ako dôvod sa uvádzal jeho nesúhlas s použitím ruskej vakcíny a to vyvolalo nevôľu u prezidenta Zemana a premiéra Babiša. Český premiér však túto verziu poprel. Celá záležitosť môže súvisieť s blížiacimi sa parlamentnými voľbami v Čechách a vláda sa chce zrejme predstaviť úspechom pri zápase s pandemiou najmä prostredníctvom vakcinácie, lebo západných vakcín je nedostatok.

Podobné informácie sa týkali niektorých západných krajín, kde takisto uvažujú o očkovaní ruskou vakcínou. Súčasne sa však stále hovorilo o nedostatočnej dokumentácii ohľadom overovania ruskej vakcíny.

V denníku *Sme* (7.4.2021: 10) bol uverejnený rozsiachly materiál pod názvom *Ako ZSSR bojoval s epidémiami (Keď stopovanie kontaktov nakaženého robila KGB)*. Známa autorka P. Procházková podáva vo svojej podstate negatívny obraz rôznych epidémii v ZSSR, najmä však postup sovietskych orgánov, čím sa opäť potvrdzuje, že akákoľvek informácia o Rusku či ZSSR je apriórne negatívna. Tým sa dlhodobo vytvára aj zodpovedajúci obraz o Rusku. Pritom stačí si porovnať, aký priebeh mala napríklad známa *španielska chrípka* v r. 1918-1920 v ostatných krajinách. Autorka to napokon konštatuje: *Pandémia španielskej chrípky Rusko nepostihla zďaleka tak katastrofálne, ako zvyšok Európy*. Celý článok však vytvára dojem, že všetko, čo je spojené s Ruskom, prináša pre ostatný svet väčšie či menšie riziko.

Zápas o Sputnik V pokračuje

V ďalších aprílových dňoch r. 2021 sa na Slovensku opäť vystupňovali útoky proti *Sputniku V*. Jedným z argumentov bolo tvrdenie, že 80 percent údajov o *Sputniku V* chýba a je teda nedostatočné preverený. Tento údaj poslúžil aj českým odporcom ruskej vakcíny, keď vo večernom TV spravodajstve 8.4.2021 ako argument proti ruskej vakcíne uvádzali práve oných 80 percent na Slovensku. Ďalším údajom, spochybňujúcich *Sputnik V*, bolo tvrde-

nie, že tých 200 tisíc vakcín, dovezených na Slovensko začiatkom marca, sú iné, ako tie, o ktorých veľmi pozitívne písali v poprednom americkom vedeckom časopise. Bývalý premiér *Matovič* sa preto 8.4.2021 rozhodol cestovať do Ruska, aby zabezpečil vakcináciu *Sputnikom V*. O svojej ceste informoval verejnosť na tlačovej konferencii doobeda 9.4.2021 (TA3). Už predtým v tom istom spravodajstve minister zahraničia kritizoval podobné cesty do iných krajín, lebo sa pri nich nedodržiavajú *schválené princípy zahraničných ciest*. Opätovne sa takisto kritizoval *tajný nákup Sputnika V, ktorý spôsobil vládnú krízu*.

Matovič stručne zhrnul celý problém a zdôraznil, že ruská strana sa rozhodla požiadať o **vrátenie** *Sputnika V* zo Slovenska, ktorý už niekoľko týždňov leží v skladoch. Štátny ústav pre kontrolu liečiv (ŠÚKL) argumentoval vyššie uvedenými 80% chýbajúcich údajov. *Matovič* však uviedol, že spomínanou analýzou ŠÚKL poveril *neregistrované laboratórium*. Je zrejme, že proti ruskej vakcíne sú zameraní niektorí vysoko postavení predstavitelia na Slovensku, sú to nepriatelia *Sputnika V*, pričom táto vakcína by zvýšila zaočkovanosť na Slovensku asi o 40%. Mnohí ľudia sa chcú dať zaočkovať práve *Sputnikom V* a cítia sa poškodení. *Matovič* sa v tejto súvislosti vyslovil: *Musíme vyjsť z tmy*. Uviedol niekoľko údajov o ruskom vedeckom ústave, ktorý vyvíja vakcíny už viac ako 100 rokov, pracuje v ňom okolo 90 profesorov a po spomínaných rokovaniach ruská strana zatiaľ stiahla žiadosť o zrušenie zmluvy so Slovenskom na nákup *Sputnika V*. *Matovič* potvrdil, že celá záležitosť okolo nákupu *Sputnika V* je **geopolitická hra proti Rusku**. V krátkom vystúpení nový minister zdravotníctva *Lengvársky* potvrdil, že *veľa ľudí na Slovensku sa chce dať zaočkovať Sputnikom V*. Bývalý premiér oznámil, že odcestuje do Maďarska, aby sa poradil, ako ďalej v celej záležitosti postupovať. Okrem iného ešte dodal, že *Sputnik V* sa používa už v 59 krajinách.

Celá táto záležitosť opätovne potvrdila, ako vehementne postupujú proti Rusku súčasní *rusofóbi*, ktorých hlavným cieľom je za každú cenu znižovať jeho obraz, znevažovať všetko, čo súvisí s jeho hodnotami aj za cenu toho, že mnohí naši ľudia majú úplne opačné postoje voči Rusku. V prípade dodávky ruskej vakcíny *rusofóbi* či novodobí *poturčenci* sú schopní urobiť všetko možné, aby zabránili jej používaniu v našej krajine napriek možným obetiam na ľudských životoch. **Na tých im zjavne vôbec nezáleží!** Naučili sa na vysokej úrovni klamať, navonok deklarujú, že im nejde o *geopolitické záujmy*, pritom je úplne zjavné, že im záleží najmä na tom, aby sa zapáčili protiruským silám doma a v zahraničí.

Sputnik V a ďalšie hodnotové asociácie

Už v marci r. 2021 sa na verejnosť dostali informácie o zvyšovaní napätie na východe Ukrajiny, kde boli zaznamenané ďalšie obeť. Západ a jeho stúpenci opätovne zdôrazňovali agresivnosť Ruska, ktoré *presúva svoje vojská okolo ukrajinských hraníc*. Známi *rusofóbi* (Schutz, 2021) sa sťažujú, že ruskej agresivite nie je venovaná dostatočná pozornosť a mnohí ľudia sa viac zaujímajú o *Sputnik V*, ako o nebezpečenstvo, ktoré vyvoláva Rusko svojim postojom k **ukrajinskej** kríze: *...ak sa dnes povie Rusko, do obrazu nenaskočí Ukrajina, ale Sputnik* (S.2021.6.4: 1). Predstavili sa takisto iné známe osobnosti vo vzťahu k *Sputniku V*. Ďalšou negatívnou asociáciou je *sovietske obdobie*, kedy bolo podľa týchto autorov všetko jednoznačne zlé a preto ani ruská vakcína v postsovietskej dobe nemôže byť dobrá, lebo je svojim spôsobom *sovietskym tovarom*: *K ruskej vakcíne mám takú prirodzenú nedôveru, pretože my, ktorí sme prežili štyridsať rokov v komunizme pod záštitou Sovietskeho zväzu, nie sme veľkí prívrženci sovietskeho tovaru* (ZaV.2021.4: 38, M. Lasica). V jednej z ankieta o dôvere k jednotlivým vakcínam na Slovensku je úplne iný pohľad, ktorý zrejme vyjadrujú tiež ľudia, žijúci v období, kedy *sme boli pod záštitou ZSSR: Oslovení na Slovensku najviac dôverujú účinnosti a bezpečnosti látky od firiem Pfizer/Biontech*. **Nasleduje ruská vakcína Sputnik V, ktorá na registráciu stále čaká** (S.2021.6.4: 3). Aj denník *Sme* priznáva, že ruská vakcína má na Slovensku pomerne značnú dôveru napriek tomu, že do uvedeného termínu stále nebola registrovaná a vo väčšine „slobodných“ médií je prezentovaná odmietať.

Typickým „objektívnym“ hodnotením ruskej vakcíny je nasledujúca ukážka jedného z politikov vládnej koalície: *Občianska konzervatívna strana odmieta dnešný dovoz vakcín Sputnik V na Slovensko a považuje ho za úspech propagandistických hier Putinovho Ruska, na ktoré po Viktorovi Orbánovi naskočil aj Igor Matovič. Je hanbou, že sa tak deje na prvé výročia parlamentných volieb, v ktorých bola porazená garnitúra Roberta Fica a Andreja Danka poklonkujúca Rusku a sponchyňujúca príslušnosť Slovenskej republiky k Západu* (ZaV.2021.4: 38, O. Dostal). K podobným stanoviskám je ťažko niečo dodať, sú apriórne protiruské, lebo Rusko a všetko čo s ním súvisí títo ľudia zobrazujú ako jednoznačne zlo tohto sveta.

Verejná a zvlášť mediálna prezentácia *Sputnika V* priniesla mnohé ďalšie asociácie, pričom sa potvrdilo, že neustále opakovanie určitej témy vyvoláva takisto úsmevné a **humoristické** postrehy. Keď nejakú tému komentujú blondínky, ináč to ani nemôže byť:

Koncom februára sa rozprávajú dve blondínky ornitologicky:

-Videla si už priletieť nejaké sťahovavé vtáky z Afriky?

*-Nie, ale počula som, že **priletelo 100 000 Sputnikov z Ruska** (K.2021.4).*

Začiatkom apríla r. 2021 sa začali čoraz častejšie rozširovať informácie a zvyšovanie napätia na východe Ukrajiny, boli hlásené ďalšie obeť ozbrojených konfliktov a samozrejme, že sa to kládlo za vinu Rusku a jeho prezidentovi *Putinovi*. Takmer pravidelne sa opakovala téza o agresivite Ruska, ktorého vojská sa presúvajú neďaleko ukrajinských hraníc. Na jednej karikatúre v mesačníku *Kocúrko* je zobrazený ruský prezident v istom bojovom postoji a vedľa neho je text: *Pandémia poľavuje. Ani **Rusi** sa nevedia dočkať, kedy si znova otvoria **ukrajinské hranice*** (S.2021.7.4, s. 8).

Ruská vakcína sa už natrvalo bude spájať s vtedajším premiérom *Matovičom* a najmä s tým, že prvú zásielku *Sputnika V* prijal či privítal priamo na košickom letisku, čo je pre mnohých jeho kritikov veľmi vhodný argument:

Premiér Matovič spustil na facebooku referendum s jedinou otázkou:

*-Dáte sa očkovať **Sputnikom V**? Alebo vám pichneme *Sputnik V* dobrovoľne?* (K.2021.4).

Jednoznačné prepojenie *Sputnika V* s bývalým premiérom *Matovičom* už zrejme zostane nemenným ukazovateľom pri hodnotení jeho politických schopností, ktoré sa napokon prejavili pri demisii vlády. Ruská vakcína je podľa tejto verzie veľmi účinná, keď tak účinne rozložila vládu štyroch strán. No žiada sa ešte dodať v tom istom štýle, že rozložená *Sputnikom* vláda sa akosi rýchlo pozbierala, zostali v nej až na malé výnimky tí istí ľudia, z čoho možno usudzovať, že ruská vakcína má veľmi zvláštne účinky:

Ruská vakcína *Sputnik V* zaberá zo všetkých vakcín najlepšie. Vakcínu ešte len vyložili z lietadla a už sa rozkladá vláda. Zdá sa, že napriek všetkému, tú hnusobu na Slovensku porazíme (K.2021.4).

Dokonca sa hľadajú asociácie medzi *Sputnikov V* a agresivitou Ruska, ktoré dlhodobo ohrozuje demokratické a slobodné krajiny. Keď v r. 2014 bol pripojený/anektovaný Krym, tak v centrále EÚ koloval vtíp: *Hovorcu EÚ sa novinári pýtajú na hrozbu ruskej intervencie. On odpovedal: „**Ruské tanky nespĺňajú emisné normy Euro 5 a ich vstup na územie EÚ preto nie je možný**“* (S.13.4.2021: 12, Beblavý). Spomínaný autor takto začína komentovať záležitosti okolo ruskej vakcíny a aby spochybnil jej legitimitu, tak uvádza analogické súvislosti a kubánskou vakcínou *Heberprot*, ktorú v r. 2015 objednal bývalý premiér *Fico* a podľa autora dodnes leží v skladoch. Je pozoruhodné, že *Matovič* je hodnotený na úrovni *Fica*, pričom obidvaja títo politici sa pravidelne častujú ostrými výrazmi. Uvedený hodnotový paradox stojí však pre niektorých kritikov *Matoviča* zato: *Sputnik V* a *Heberprot* sú ako dvojčatá s jediným rozdielom – **namiesto *Fica* dnes rovnaké veci skúša *Matovič***.

Nové kolo Sputnikofóbie

Hoci sa na Slovensku začalo očkovať viacerými vakcínami, žiadna z nich nebola spochybňovaná tak ako *Sputnik V*. Objavili sa informácie o tom, že vakcína *AstraZeneca* spôsobila niektorým pacientom vážne problémy, ako je zrážanlivosť krvi, ba dokonca malo dôjsť k úmrtiu, no na Slovensku sa táto vakcína používala pravidelne. *Matovič* už ako vicepremiér cestoval do Maďarska, aby zabezpečil zodpovedajúci posudok pre ruskú vakcínu. Aktivity *Matoviča* súvisiace so zabezpečením ruskej vakcíny pre Slovensko, boli viacerými autormi odmietané, na jeho adresu sa spustila veľká vlna kritiky, spochybňovali sa jeho tvrdenia: *Igor Matovič obhajuje Sputnik V aj za cenu dezinformácií a klamstiev* (S.10.4.2021: 16, Filo). Na základe útokov na ruskú vakcínu na Slovensku potešili sa takisto niektorí jej odporcovia v Čechách, lebo mohli na báze spomínanej kritiky odmietat' *Sputnik V* doma: **Ďakujeme Slovensku. Za Sputnik** (S.10.4.2021: 18, Šidlo). Do Ruska sa chystal zabezpečiť nákup *Sputnika* úradujúci český minister zahraničia *Hamaček* koncom predposledného aprílového týždňa. Cestu však odložil na začiatok nasledujúceho týždňa kvôli súrnemu zasadaniu vlády. No práve 19. apríla 2021 predstavitelia českej vlády oznámili, že z krajiny vypovedajú *18 členov ruského veľvyslanectva*, ktorí sa mali podieľať na protičeských aktivitách najmä však na výbuchu skladu s trhavinami. Samozrejme, že napätie medzi Ruskom a Českom sa zvýšilo a otázka nákupu ruskej vakcíny bola zastavená.

V centre kritiky na Slovensku bol stále *Matovič* najmä v denníku *Sme*, keď v niektorých číslach bolo proti nemu zameraných až päť článkov. Tvorivosť ich autorov bola často bezhraničná, no z kontextu je zrejماً ich dôrazná protiruská orientácia: *Je odhodlaný brániť Sputnik za hranice kompetencii, lojality k domácim inštitúciám a dokonca k vlastným partnerom vo vláde. Stále možno navracanie vakcíny – ktorým sa už Matovič vyhráždal – opatriť šľachetným titulkom: „Slovensko posielá Rusku 200-tisíc nevyužitých vakcín“*. *Pekné* (S.10.4.2021: 18, Kepplová). Útoky adresované proti *Matovičovi* začali nadobúdať veľmi ostrú podobu, keď bol v tejto súvislosti obvinený zo závažných trestných činov: *Okolnosti a podmienky nákupu Sputnika zakladajú vážne podozrenie z viacerých trestných činov od zneužitia právomoci verejného činiteľa, cez korupciu a ohrozenie verejného zdravia až po vlastizradu* (S.10.4.2021: 18, Tkačenko).

Nespochybňovala sa jej kvalita, ale rôzne technicko-administratívne záležitosti s tým súvisiace: *Keď Igor Matovič tajne v Rusku nakúpil vakcíny Sputnik V, mali urýchliť očkovanie na Slovensku, keď nebolo dost' ostatných registrovaných vakcín* (S.13.4.2021: 1, Cuprik). Ten istý autor zdôrazňuje: *O zmluvu o Sputniku sa môžu súdiť* (S.13.4.2021: 3). V tom istom čísle den-

nika Sme sa takisto analyzovali vyššie spomínané technické súvislosti súvisiace s nákupom ruskej vakcíny, pričom v pozadí sú zrejmé veľmi kritické hodnotenia *Matovičovho* postupu: *Spor o kvalitu ruskej vakcíny bol zbytočný. Sputnikom V sa na Slovensku môže už vyše mesiaca legálne očkovať* (S.13.4.2021: 2, Katuška). Obsah mnohých komentárov ohľadom danej témy samozrejme že súvisí s dlhodobou pozíciou autora. Od spomínaných technických záležitostí až po jednoznačné negatívne posudzovanie všetkého, čo súvisí s Ruskom, v tomto prípade s jeho vakcínou. Otvoreným objektom kritiky bol stále *Matovič: Zrejmé však je, že posledné, čo z moskovsko-pešťanskej avantúry Matoviča vyplýva, je upevnenie jeho pozície v koalícii...To je halucinácia, ktorá by nestala za zmienku, keby hovoriace hlavy v televízii slovenské tango okolo Sputnika takto neinterpretovali* (S.13.4.2021: 10, Schutz). V prospech *Sputnika* okrem iného vypovedá počet krajín, v ktorých sa ruskou vakcínou očkuje, no pre takého „znalca“ Ruska a vlastne všetkého na tomto svete, akým je Schutz, to nie je argument. Práve naopak – sú to neplnohodnotné krajiny, iba *džamáhirijske: Avšak aj korunný argument, že Sputnikom sa očkuje v 60 krajinách – takže vakcína je overená – je na vode, keďže za imponantným číslom sú ukryté takmer výlučne džamáhirijske typu Bielorusko, Srbsko, Angola, Azerbajdžan, Venezuela, Džibuti, Zimbabwe, Turkménsko, Kazachstan, Kongo, Irán, Sýria, Pakistan...* (S.13.5.2021: 8). Autor už neraz potvrdil, že je „majster“ v produkcii urážok rôzneho druhu, osobných aj pre celé etnokultúrne spoločenstvá. Takíto ľudia majú byť vzorom tej najpokrokovejšej sociálno-komunikačnej hodnotovej produkcie, ktorej hlavným prostriedkom je *Slovo od samotného počiatku existencie ľudstva*. Keď sa *Sputnikom* bude očkovať aj na Slovensku, tak tiež budeme *džamáhirijskou*, alebo si onen „majster“ vymyslí ešte niečo urážlivejšie.

Záver

Téma *Sputnik V* nebola uzavretá ani v prvom týždni apríla 2021. Ukázala však, že hneď na jej začiatkoch zdôrazňované *geopolitické* súvislosti zohrávali snáď najdôležitejšiu úlohu. Na jednej strane sa opakovane tvrdilo, že *Sputnik kúpime bez ohľadu na geopolitický kontext*, no práve spomínaná *geopolitika* zohrávala hlavnú úlohu pri posudzovaní všetkých možných aspektov. Na základe vyššie uvedených ilustrácií je možné urobiť zodpovedajúci záver, v rámci ktorého sa všetko, čo je spojené s Ruskom, hodnotí odlišne, ako tie isté témy v kontexte iných štátov. *Sputnik V* a jeho predaj na Slovensko vyvolal mnoho protichodných diskusií a polemík, ktorých obsah bol neraz maskovaný, no najzreteľnejšie sa prejavili dlhodobí *kritici Ruska*,

ktorí svoj negatívny postoj k Rusku prezentujú aj pri iných príležitostiach. Protiruská kampaň sa zintenzívnila prostredníctvom uverejňovania ďalších negatívnych textov zo sovietskej minulosti a súčasného Ruska. Ako uvádzam vyššie, 7.3.2021 zazneli oficiálne vládne stanoviská, v ktorých sa pripúšťala možnosť vakcinácie *Sputnikom V*. Hneď nasledujúci deň v denníku *Sme* boli uverejnené pomerne rozsiahle materiály s jednoznačne negatívnym obsahom o Rusku (Procházková 2021, Onderčanin 2021), ktoré akoby náhodou boli súbežné so znevažovaním *Sputnika V*. A takých materiálov je veľké množstvo. Do *Sputnikovho* kontextu vstúpil ostrý diplomatický konflikt medzi Českom a Ruskom, zámienkou ktorého bol výbuch muničného skladu na Morave v r. 2014. Obvinené boli ruské tajné služby a práve, keď sa predstavitelia českej vlády chystali odísť na rokovania o nákupe *Sputnika V* do Moskvy, Česko vypovedalo 18 pracovníkov ruského veľvyslanectva v Prahe. Nasledovali odvetné opatrenia ruskej strany. Prezident *M. Zeman* vystúpil so svojim stanoviskom, v ktorom zdôraznil, že o výbuchu vo *Věrbeticiach* existujú v českých policajných zdrojoch dve verzie. V prvej sa hovorí, že výbuch súvisel s jedným bulharským podnikateľom, ktorý obchodoval so zbraňami, druhá verzia sa objavila až v súčasnosti a v jej rámci obvinili z výbuchu ruské tajné služby. Až 7 rokov po výbuchu! Teda: jednoznačné dôkazy o ruskej akcii *Zeman* nevidí (Krčmárik 2021). Celý tento príbeh ako aj doslova aféra so *Sputnikom V* až príliš názorne ilustruje rozsiahly útok proti Rusku, pričom sa využíva akákoľvek zámienka. Predložený materiál je veľmi vhodným objektom pre skúmanie jazykovej komunikácie v rámci politickej lingvistiky (Čudinov 2007). *Puškin* by nám opäť poradil: *Оставьте этот спор славян между собою. – Zanechajte tento spor Slovanov medzi sebou* (z básne: *Клеветникам России – Ohováračom Ruska*).

Excerpované texty

- BALOGOVÁ, B. (2021): Podmienky. *Sme*, 23.3.2021, s. 1.
 BALOGOVÁ, B. (2021): Porazil Matoviča. *Sme*, 24.3.2021, s. 1.
 BALOGOVÁ, B. (2021): Trimbilding. *Sme*, 29.3.2021, s. 1.
 BEBLAVÝ, M. (2021): Tajomná žena, z ktorej Matovič šalie. *Sme*, 13.4.2021, s. 12.
 CUPRÍK, R. (2021): Posudok Sputnika je alibi. *Sme*, 13.4.2021, s. 1-3.
 ČAPLOVIČ, (2021): M. Zelenskyj u Bidena nevyhráva a na Ukrajine skôr prehráva. *Pravda*, 30.3.2021, s. 8-9.
 FELŠOCI RUSNÁJOVÁ, V. (2021): Samovládca zo Sputnikov. *PLUS 7 dní*, 2021.9, s. 10-13.

- FILO J. (2021): O Sputniku zavádza. Vakcíny mohlo Slovensko dostať z Únie. *Sme*, 10.4.2021, s. 16.
- IČO, P. (2021): Prvý výbuch nespokojnosti. *Zem a Vek*, 2021.4, s. 83-85.
- KATUŠKA, M. (2021): Kollár nepodporil Matoviča. *Sme*, 24.3.2021, s. 2.
- KEPPOVÁ, Z. (2021): S Korčokom k podstate. *Sme*, 26.3. 2021, s. 16).
- KEPPOVÁ, Z. (2021): Matovič nie je Orbán. *Sme*, 10.4.2021, s. 18.
- (KOZ). (2021): Zamestnanec Harry. *PLUS 7 dní*. 2021.13, s. 65.
- KRAJČI, M. (2021): Výpadok Astry by mohol štáti nahradiť Sputnik V. *Sme*, 22.3.2021, s. 2.
- KRČMÁRIK, M. (2021): Ako sa má Únia postaviť k Sputniku V? *Sme*, 26.3.2021, s. 10-11.
- KRČMÁRIK, M. (2021): Zeman: Nie sú dôkazy o ruskej akcii. *Sme*, 26.4.2021, s. 6.
- KREMPASKÝ, J. (2021): Ministerstvo tají, čo povedali kontrolóri na Sputnik. *Sme*, 1.4.2021, s. 3.
- KVASNICOVÁ, A. (2021): Nie je rusofil, ale... *PLUS 7 dní*, 2021.13, s. 116-117.
- MAREC, S. (2021): Prepáčte, že tento cirkus musíte sledovať. *Sme*, 29.3.2021, s. 10.
- ONDERČANIN, L. (2021): Otrávená Sibír. Znečistené miesta chceli pred voľbami v Rusku utajiť. *Sme*, 7.4.2021, s. 7-8.
- PROCHÁZKOVÁ, P. (2021): Ako ZSSR bojoval s epidémiami. *Sme*, 7.4.2021, s. 10
- PROKOPČÁK, T. (2021): Bojíte sa AstraZenecy? A pritom žijete zázrak. *Sme*, 23.3.2021, s. 12.
- PEG (2021): Princezné za mrežami. *PLUS 7 dní*, 2021.9, s. 114-115.
- ROSTAS, T. E. (2021): Lieky na koronavírus máme, k ľuďom sa zámerne nedostávajú. *Zem a Vek*, 2021.4, s. 4-7.
- SOBOTOVIČOVÁ, N. (2021): Strelec v Colorade zabil aj policajta. *Sme*, 24.3.2021, s. 8.
- SCHUTZ, P. (2021): Škandál ako Burdž Chalifa. *Sme*, 18.3.2021, s. 8.
- SCHUTZ, P. (2021): Sebavedomí. *Sme*, 6.4.2021, s. 1.
- SCHUTZ, P. (2021): Čakať až po vypitie. *Sme*, 13.4.2021, s. 10.
- SCHUTZ, P. (2021): Šesťdesiat prví. *Sme*, 27.5.2021, s. 8.
- ŠIDLO, J. (2021): Ďakujeme Slovensku. Za Sputnik. *Sme*, 10.4.2021, s. 18.
- ŠTEFANČÍK, R. (2021): Nad priepasťou (rozhovor). *PLUS 7 dní*, 2021.10, s. 28-31.
- TKAČENKO, P. (2021): Sputnik nám vyšumel. *Sme*, 7.4.2021, s. 8.
- TKAČENKO, P. (2021): Chvastá sa vlastizradou. *Sme*, 10.4.2021, s. 18.

Literatúra

- ČUDINOV, A. P. (2007): *Političeskaja lingvistika*. Moskva: Flinta – Nauka.
- GILLES, P. a koll. (2017): *Zločiny kapitalizmu*. Bratislava Eko-konzult.
- WEINREICH, Ch. (1987): *Lingvisticka lži. Jazyk i modelirovanije social'novo vzaimodejstvija*. Moskva: Progress.

Kontakt:

prof. PhDr. Jozef Sipko, Ph.D.

Inštitút rusistiky

Filozofická fakulta

Prešovská univerzita v Prešove

E-mail Address: jozef.sipko@unipo.sk

Institute of Russian Studies

Faculty of Arts

University of Presov